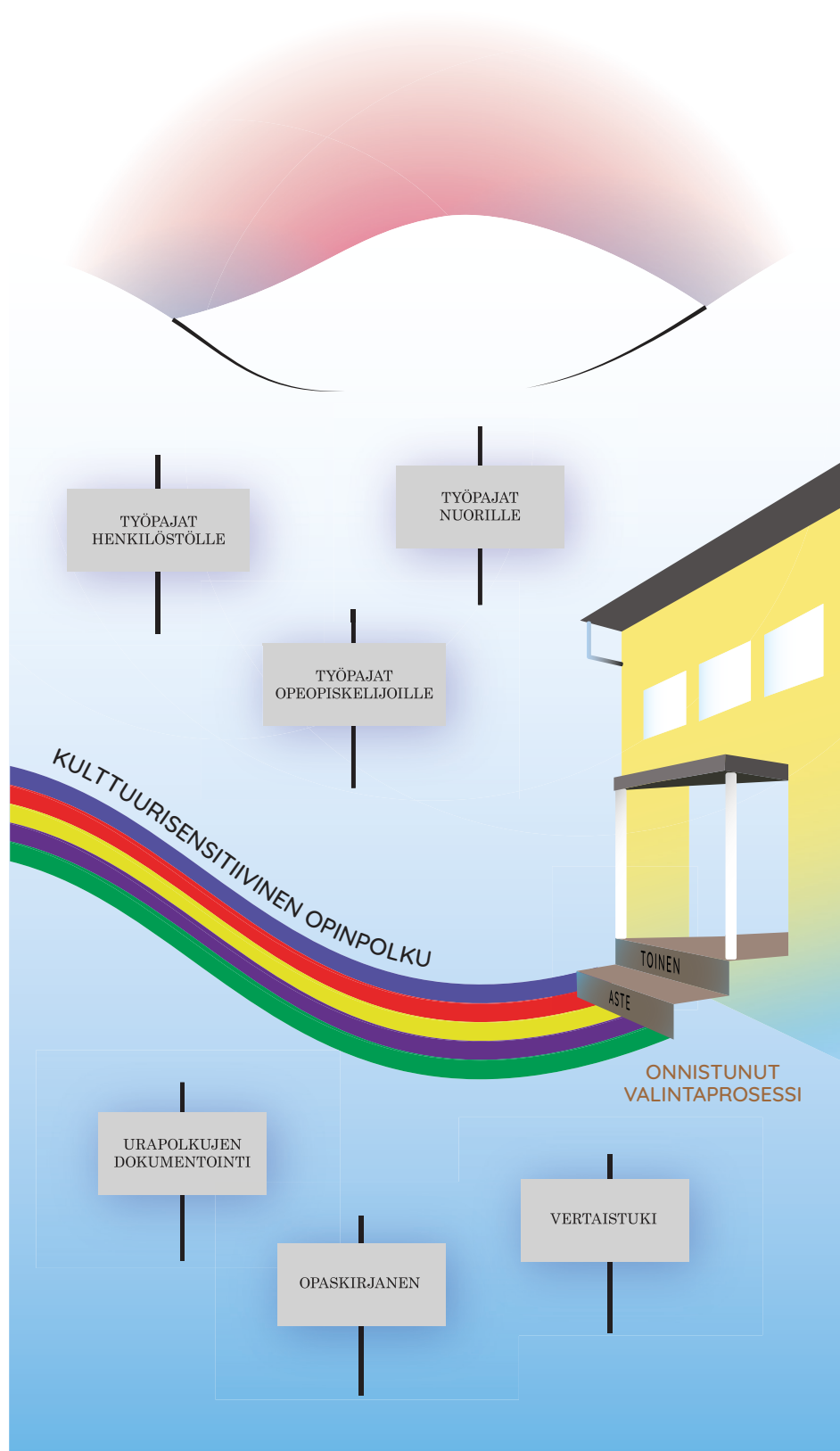

Minna Körkkö, Merja Paksuniemi & Pigga Keskitalo

Kulttuursensitiivläšvuotâ škovlâkontekstân - toimâiävttuttâsah olâšutmân

ISBN 978-952-337-197-2

Laapi ollâopâttâh,
šoddâdemptiittui tiedâkodde
Ruávinjargâ 2020
Infograaf: Terese Bast

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Aalgân

Taan lostâžân láá nurrum ***Kulttuursensitiivlâš oppâpäälgis Laapist (Kulttuurisensitiivinen opinpolku Lapissa)***, (KOP) –haavâ ääigi vuávájum vuáválâšvuodah já toi vuáđuld rahtum ravvuuh. Haahâ olášittui Laapi ollâopâttuv šoddâdemtiettui tiedâkoddeest (2018-2019) já tast toimii Partow Izadi, Pigga Keskitalo, Minna Körkkö já Merja Paksuniemi. Haahâ vuájui Laapi eennâmkode enâmâvärrejejee- já sämiuáppei škovlâsiirdášmij njebžilitmân. Mij kijttep haavâ ruttâdeiijen toimâm Euroop sosiaalruttârááju, Tave-Poodâeennâm IJP-kuávdáá já Laapi ollâopâttuv sehe haahân uásálistám ulmuid já ohtsâšpargokuoimijd.

Ruávinjaargâst 7.11.2019

Minna Körkkö, Merja Paksuniemi já Pigga Keskitalo

Kulttuursensitiivlâšvuotâ škovláid

Merja Paksuniemi

Máttáátteijeeškovliittâs - Tiädu já tááidui huksim

- Máttáátteijeeškovliittâsâst adeluvvee teoretlâš tiätu, mii nannee kulttuurlii tiädulâšvuotâ. Fáádá labdem äššikirjijd, tegu vuáđumáttááttâs máttááttâsvuávám vuáđduseh sehe fáádán lahtojejee lahâasâtmân párnái vuoigâdvuotâin já kenigâsvuotâin sehe olmoošvuoigâdvuotâin. Inklusiivlâš máttááttâs lii alda ohtâvuotâst taid teemaid, moh fáalih máhđulâšvuotâid vijđediđ máttáátteijee ibárdâs já tiädulâšvuotâ “kulâmân”.
- Kulttuursensitiivlâšvuotâ siskelditem jieškote-uv oppâamnâsij didaktiikân já pedagogiikân.
- Faallâđ máttáátteijen lohhee ulmuid máhđulâšvuotâ hárjuttállâđ kulttuursensitiivlâšvuotâ stivrejum máttááttâshárjuttâlmijn.

Máttááttem - Tiädu já tááidui ovtâstitem

- Aiccâđ já anneed áárvust jieškote-uv kulttuurtuáváid.
- Pedagoglâš siskáldâs já metodeh, moh máhđulisteh inklusiivlâšvuotâ.
- Luokkavisteorniistâlmeh, moh vâldih huámášumán ohtâgâsâi já juávhu ereslágánvuotâ.
- Ohtsâšpargo uáppei huolâtteijeiguin škovláivij ääigi, vâi jyehi uáppee táárbuh já tuávááš váldojeh huámášuumân.

Škovlá - Kulttuursensitiivlâšvuotâ lasettem vijđâsub kontekstân

- Tooimah täsiárvusâšvuotâ olâšume oovdân.
- Movtijdittep tohhejejee atmosfárân.
- Adelep tarbâšlii torjuu uáppee tááláá škovlâjotemân sehe puátteevuotâ škovlâpálgâs eereeb iärrâs mentorismân.

Kulttuursensitiivlâšvuotâ sâmmimáttááttâsân

Pigga Keskitalo

Kulttuursensitiivlâš sâmmimáttááttâs:

- Váldá huámášumán maangâlágán uáppeid.
- Uáppeeh uázžuh máhđulâšvuotâ vaiguttiđ jieijâs oppâmân jieijâs kielâ já kulttuur vuáđuld.
- Kuávlui páihálijd kulttuuriyd váldih huámášumán máttááttâsâst.
- Puoh Suomâ sâmikuávlun uáppeeh uázžuh máhđulâšvuotâ tuoijud nanosub koskâvuotâ jieijâs päikkikuávlun škoovlâ pedagoglij orniistâlmij peht.
- Addel keevâtlijd ravvuid já avžuuttâsâid tast, maht škovlâ puáhtá siäiludiđ já nonniđ sâmikielâ já kulttuur sehe siämmást tuárjud maangâlágán uápei identiteetijd.
- Oles škoovlâ pargo.

Mentoristem merhâšejeevuotâ škovlâsiirdâšmijn

Minna Kõrkkõ

Mentoristem merhâšejeevuotâ škovlâsiirdâšmijn:

- Lasseet vuáruvaiguttem jieškote-uv tuáváin puáttee uáppei kooskâst.
- Oovded täsiviárdásâšvuodâ já kulttuurij koskâsii ibárdâs ovdánem.
- Máhđulist kuáhtám já kuullâmnáál puáttim. Keppid sirdâšumán máhđulávt lahtojejee čuolmâid.
- Keppid sirdâšumán lahtojejee paloid já hámme torvolâšvuodâ tobdo.
- Čana jieškote-uv uásipeelijd prosesân, mii tuárju jieš jieijâs stivrim já olmožin otânâššâm.

KULTTUURISENSITIIVINEN OPINPOLKU -TOIMENPIDE-EHDOTUKSIA TOTEUTUKSEEN

KULTTUURISENSITIIVISYYTTÄ KOULUUN

▶ **OPETTAJANKOULUTUS - TIEDON
JA TAITOJEN RAKENTAMINEN**

▶ **OPETUSTYÖ - TIEDON JA
TAITOJEN YHDISTÄMINEN**

▶ **KOULU - KULTTUURISENSITIIVISYYDEN
LISÄÄMINEN LAAJEMPAAN
KONTEKSTIIN**

KULTTUURISENSITIIVISYYTTÄ SAAMELAISOPETUKSEEN

▶ **KULTTUURISENSITIIVINEN
SAAMELAISOPETUS**

MENTOROINNIN MERKITYKSELLISYYS KOULUSIIRTYMISSÄ

▶ **MENTOROINNIN MERKITYS
KOULUSIIRTYMISSÄ**